

Svenska Kryssarklubben
Sörmlandskretsen

Sörmlandskretsen 40 år

Hearing om Hav- och vattenmiljö för båtlivet

Sammanfattning

Det behövs:

- Mer samverkan mellan kommuner och båtorganisationer om lokaliseringen av toatömning mm.
- Mer LOVA-pengar men med tuffare villkor.
- Mer medborgarförslag till kommunpolitikerna
- Mer forskning om båtbottnfärger
- Mer kunskaper om bottenfärger

Referat

Olrogsalen i Nyköping fylls successivt av deltagare och åhörare. Tillsammans är vi ca

100 personer. Det är representanter för TBK - Trosa Båtklubb, OXSS. - Oxelösunds Segelsällskap, OMBK - Oxelösunds Motorbåtsklubb, TBS - Tystberga Båtsällskap, NQBK - Näverkvärns Båtklubb, NYSS - Nyköpings Segelsällskap, BK - Brandholmens Båtklubb, SXX – Sörmlandskretsen, S:t Annakretsen och Västkustkretsen. Ca en femtedel var kvinnor och två som forskar om båtbottnfärger.

Staffan Bergentoft, ordförande i SXX Sörmlandskretsen hälsar alla varmt välkomna. Mötet leds av moderatoren Klas Lundberg, miljöchef på SSAB i Oxelösund och båtägare.

I panelen sitter Tomas Johansson från Havs- och Vattenmyndigheten i Göteborg, Lina Petersson från Transportstyrelsen Norrköping, Lars Juhlin från Länsstyrelsen i Sörmlands län samt Katarina Sjöberg och Elin Jansson van Doren från Trosa Kommun, Peter Lantz från Oxelösunds Kommun och Anneli Carlén från Nyköpings Kommun.

Havs- och vattenmyndigheten är två år gammal och har en vision om "Levande hav, sjöar och vattendrag till nytta och glädje för alla". Förvaltningsmyndigheten ska genomföra landets vattenpolitik genom att avväga olika intressen och bli en vara ett stöd åt länsstyrelserna. Det första regeringsuppdraget som handlade om båtbottnfärger presenterades 2012. Det har satt igång många diskussioner och resulterat i flera möten.

Nyköpings hamn. En ny vattenplan för Nyköpings vattenvårdsförbund är på gång.

Oxelösunds kommun är liten och tjänstemännen gör "lite av varje". En toa-tömning finns på plats längst ut på en pir men båtbottentvätt saknas..

Rapporterna "Båtbottentvätt av fritidsbåtar 2012:9" och "Båtbottentvätt av fritidsbåtar riktlinjer 2012:10" kan laddas ner från myndighetens hemsida www.havochvatten.se.

Transportstyrelsen ansvarar för alla slags transporter. Bland miljöfrågorna kan nämnas toatömning men även andra fritidsbåtsfrågor.

Information och broschyren "Mottagning av avfall från fritidsbåtar" finns på hemsidan www.transportstyrelsen.se.

Länsstyrelsen är en regional "diversefabrik" som hanterar olika intressen. Man följer upp miljömålen, bedriver regional miljöövervakning och fördelar de s k LOVA-bidragen som kan användas till båtbottentvättar och toaanläggningar.

Rapport nr 2007:1 som handlar om bottenföroreningar i naturhamnar finns på hemsidan www.lansstyrelsen.se/sodermanland.

Trosa kommun har tillsyn av hamnar och uppläggningsplatser i kommunen. Kommunekologen ansvarar för båtbottentvätten i gästhamnen.

Nyköpings kommun har installerat toatömningsanordning och båtbottentvätt inne i

Fråga 1: Vad gäller för båttoaletter?

Fr o m 1 april 2015 är det förbjudet för fritidsbåtar mindre än 12x4 m att släppa ut toaavfall i vatten såväl i hav som i sjöar och vattendrag. K-märkta båtar är undantagna. Det finns inga krav på hur toaletten ska se ut endast förbud mot utsläpp. Tömning ska ske i land antingen i form av sugtömning från båtens tank eller med en bärbar toa som töms på land. Man kan också använda en toa på land. 2016 och 2018 kommer förbud för större båtar.

Varje fritidsbåtshamn som inte är en enkel förtöjningsplats ska kunna ta emot avfallet om där finns övrig service och man tar ut hamnavgift.

"Varje hamnanläggning får själv bedöma behovet och bör lämpligen samarbeta med andra hamnar i närheten för att få en lämplig servicenivå i området".

Tömningsstationerna är ännu inte markerade i sjökortet, men Skärgårdsstiftelsen har gjort en "app" med så många tömningsstationer de känner till. Den kan laddas ner från www.batmiljo.se. Tekniktips och checklistor finns på Transportstyrelsens hemsida www.transportstyrelsen.se.

Synpunkter

Tillgängligheten till toatömningsstationerna behöver förbättras längs Sörmlandskusten. Det är svårt att lägga till, man måste boka tid, anöringsplatserna är för höga, för låga, för grunda eller utsatta för vind och vågor.

LOVA-medel kan gå till toatömning, men hittills har det saknats krav på anläggningarnas placering, tillgänglighet och tekniska standard samt på samarbete mellan kommunerna beträffande lokalisering mm.

Lokaliseringsidéer

- Man bör kunna samlokalisera toatömning med sjömackar?
- Det bör finnas flera tömningsmöjligheter ute i skärgården. Det blir för långt att gå in och tömma.
- Det blir mycket föroreningar om man måste ta sig för motor in till Nyköping eller Trosa. De kan vara flytande eller fasta.
- Det bör också ordnas fler sopmajor med toa på land vid populära hamnar.
- Kommunerna bör lyssna på båtklubbarna för att få reda på vilka lägen som kan fungera för miljöstationer.

Kostnader

Enligt föreskriften ska man inte behöva betala för att tömma. LOVA-anläggningar ska

fungera till självkostnadspris. Man får inte tjäna pengar på tömning, men en hamn kan ta ut tilläggningsavgift.

Slutsats

Kommunerna behöver samverka och i dialog med båtklubbarna diskutera lämpliga lokaliseringar, tekniska lösningar och kostnadsansvar.

Fråga 2. Hur klarar man sig utan giftiga båtbottnfärger?

Trosa skaffade en båtbottnvätt 2005. Den har flyttat mellan olika platser. Den används 200-300 ggr per år och klarar båtar med max 3 m bredd och 1,8 m djupgående. En tvätt kostar 300-400 kr för den som inte har kommunal båtplats.

I Nyköping kom en båtbottnvätt hösten 2012. Man ska själv kunna tvätta sin båt när som helst. I anläggningen som klarar kölbåtar och motorbåtar på 12x5m. Den har placerats nära sjömacken invid toa-tömning och sopsortering. Priset blir troligen 300-500 kr/tvätt.

I Oxelösund finns ännu ingen tvätt. Kommunen är öppen för en diskussion om ett bra läge. En mötesdeltagare förslår nära farleden.

Tips för att slippa giftutsläpp

1. Sluta måla med bottenfärg
2. Tvätta botten istället
3. Ta upp båten på land då den inte används
4. Stäng ute ljuset om den måste ligga i vattnet

LOVA-pengarna är nu slut. I den första ansökningsomgången gick pengarna till dåvarande tekniska lösningar. En anläggning för båtbottentvätt kostar 1,5 – 2 milj kr. Nya bidrag bör gå till de tekniskt och miljömässigt bästa lösningarna.

Frågan rymmer många tveksamheter:

- Båtbottentvättar fungerar inte alls för träbåtar.
- Det har gjorts mätningar på avfallet och det mesta hamnar i bassängen men inte allt. Det är oklart om man kan fånga upp det förorenade vattnet om en anläggning ligger i strömmande vatten.
- Anläggningarna är inte tillståndspliktiga. Man kan borsta av en båtbottnen var som helst.
- Det är inte förbjudet att tvätta en båt med gammal giftig bottenfärg. Men inte heller lämpligt.
- Det vore ju skönt att slippa slipa och måla botten varje år. Men fungerar det att låta bli? För vissa båtägare har det fungerat att botten tvätta 3 ggr per sommar.
- Ingen vet hur en båtbottnen slits om man ska borsta bort havstulpaner och om borstarna inte är rengjorda.
- Hur ska man klara köbildning om botten tvättar läggs in ett fåtal hamnar?
- Det är idag svårt att hitta en bra färg som fungerar överallt. Det finns många bra godkända produkter men havstulpaner förekommer t ex mycket ojämnt.
- Det pågår forskningsprojekt som undersöker olika färgers effektivitet. Men det saknas tyvärr intresserade båtägare som kan ställa upp. Det borde gå att utveckla giftfria färger, men fritidsbåtsmarknaden är kanske för liten.

- Det finns för lite kunskap om olika typer av tvättar.
- Man bör ta hand om avfallet på land. Det är idioti att tvätta båten i vattnet. Man bör ta upp båten med kran, spola och ta hand om giftvattnet. Spolplattor är både en arbetsmiljöfråga och en vattenmiljöfråga. Men hur rimliga är kraven på spolplatta på land om vi låter bli att bottenmåla eller om det kommer nya giftfria färger.

Slutsats

Alla vill nog att vi ska ha en giftfri miljö, men hur? Det behövs mer forskning, stöd och råd.

Ann Mari

Sörmlandskretsen deltar i Nyköpings kommuns diskussioner om toatömning

I mitten av juni 2014 åkte två representanter för kommunens miljöförvaltning tillsammans med Staffan och Ann Mari ut för att prata om möjligheten att öppna en toatömningsanordning vid Svärdsklöva. Vi diskuterade lämpligt läge, djup vid bryggan och samlokalisering med bränsle- och vattenpump. SXX lovade att studera tömningsanläggningar i Finland och återkomma efter sommaren.

Ammi

På Åland finns flera tömningsanordningar både på flottar ute i vattnet och inne i ham-

narna. Tömningsslangen är ofta som här på Sottunga gömd i ett litet rött trähus.

Ofta finns möjlighet att tanka diesel och vatten på hamnarna. Tömningsslangen är ofta som här på Sottunga gömd i ett litet rött trähus.

Ofta finns möjlighet att tanka diesel och vatten på samma ställe.

Äntligen är en toatömningsstank på plats

I april 2013 startade SXX – Sörmlandskretsen sitt lokala miljöarbete på allvar. Vi samlade de flesta båtclubbarna längs Sörmlandskusten och representanter för Transportstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, Länsstyrelsen och kustkommuner. Vårt mål var att lyfta fram miljöfrågan på allvar och tillsammans finna aktiviteter som gagnar miljön. Båtlivet genererar ju en hel del miljöpåverkan genom båtbottnfärger, toatömning och avgaser från bensin- som dieselmotorer.

En lagstiftning stod för dörren. I april 2015 skulle en lag införas om förbud av toatömning i sjön. Arbetat att lokalt informera och påverka politiker och tjänstemän började trots mycket okunskap och till en början ett relativt svalt bemötande. Vi koncentrerade oss på att anlägga en båttoaetömningsstation på en strategisk plats efter den 70 NM långa kustremsan i Sörmlandskretsen med Nyköpings kommun som huvudman. Det blev mängder av möten med länsstyrelsen, kommunen, fastighetsägare, intresseorganisationer och många nej. Men till sist blev det verklighet med en tömningsstation i den sörmländska skärgården. Den 24 aug bogserades tömningsstationen till sin position. Den 30 aug invigdes anläggningen av ordföranden i Tekniska nämnden Carl-Åke Andersson. Jenny Dahlgren vid tekniska divisionen och Per Stanser vid hamnkontoret har varit mycket goda samarbetspartners. Ett stort tack till Björksunds Förvaltnings AB som är vattenägare. Båttoaetömningsanläggningen har ett strategiskt läge mellan Risö och Kättilö. Där fångar den upp alla båtar som går söder- eller norr ut oavsett led. Ca 450 000:- kostar stationen. Kommunen ombesörjer tömning och tillsyn. Ett stort tack till Nyköpings kommun som nu förhindrar att ca en kubikmeter toalettavfall per dag inte hamnar i sjön under högsäsong i den Sörmländska skärgården.

Dett gäller nu att alla båtägare tar sitt miljöansvar och använder stationen.

Med SXX-hälsningar Staffan

Båttoa tömningen invigs av Carl-Åke Andersson.

